

Protokoll 7/2020

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 15 juni 2020 kl. 13:30-14:00,
Möte per capsulam

Övriga närvarande	Inga Varg Ordförande Leif Bolter Katarina Borg Birgitta Bremer Elisabet Jermsten Anders Johnson Helena Nilsson Lannegren Måns Lönnroth Margareta Olofsson Laila Reppen Henrik Nerlund Sekreterare Monica Hector Protokollförare Susanne Höglin Handläggare
Justerare	Elisabet Jermsten
Datum för justering	
Paragraf	§§1-13
Protokollförare	Monica Hector

§ 1**Dagordning samt val av justerare****Beslut**

Valdes ledamot Elisabet Jermsten att tillsammans med ordförande justera protokollet. Upptogs ärendena i ordning efter föredragningslistan.

Sammanfattning av ärendet

Sammanträde per capsulam. Erinrades att samtliga ledamöter biträder genom att lämna sitt godkännande av förslagen via e-postmeddelande.

§ 2**Nästa sammanträdesdag****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder måndag 24 augusti kl. 13.30.

§ 3**Nästa delegationssammanträde****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 17 augusti kl 13.30.

§ 4**Rådet: Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023**

SR 2020/169

Beslut

Förelåg av sekreteraren utformad förslagsskrivelse vilken antogs som rådets.

Handlingar i ärendet

- 301032 Underlag for budget 2021 med inriktning 2022 2023

§ 5**Rådet: Tertialrapport 1 2020**

SR 2020/168

Beslut

Förelåg av sekreteraren utformat förslag till tertialrapport vilken antogs som rådets.

Handlingar i ärendet

- 301034 Tertialrapport (Skönhetsrådet) (1)

§ 6**Protokoll fört vid sammanträde 2020.06.01****Beslut**

Anmälades att protokoll fört vid Skönhetsrådets ordinarie sammanträde 2020.06.01 justerats i vederbörlig ordning.

Rådets skrivelser i de ärenden som hanterades på sammanträde per capsulam 2020.06.01 bifogas som protokollsbilagor.

§ 7**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Kiosk på Stortorget, klagomål (2018/113) besvarad med epost, SR-03.02-0078-2014 bifogad
- Kungliga trädgården 7, Sverigehuset, yttre ändring, ändring av terrassytor, skyltar/ljusanordningar, SR 2018/104, avstyrkt
- Markis på Stortorget i Gamla stan (2018/120), besvarad med epost
- Studentlägenheter i Kärrtorp, (2018/117) besvarad med epost, SR 0095-2017 bifogad
- Höghus i Kälvesta (2018/118), besvarad med epost
- Kan en privatperson initiera ett ärende? (2018/123), besvarad med epost
- Utbyggnaden av Stora Sköndal (2018/106), besvarad med epost
- Störande neonskylt på Kungsholmens gymnasium, besvarad med epost
- Nedhuggna träd längs Norr Mälarstrand (2018/122)
- Finns det något sätt att stoppa byggnation i kv. Klarbäret på Ruddammsvägen?

- Svar med epost angående markarbete utanför Markuskyrkan i Björkhagen
- Tjänsteanteckning (Telefonsamtal)
- Svar med epost angående befolkningsökningen i Stockholm
- Svar med epost angående Hässelbyverket
- Svar med epost angående renovering Baltzar von Platens gata
- Svar med epost angående Sagerska husen/PK-huset
- Svar med epost angående byggplaner på Lundagatan
- Svar med epost angående förtätningsplaner i Stureby
- Svar med epost angående placering av skola i Gröndal, Ekensberg
- Svar med e-post angående synpunkter på konsten i tunnelbanan
- Hjorthagen 1:5 m fl. del av Norra Djurgårdsstaden. Bergrumsgarage i Hjorthagsberget, granskning, 2015-10858
- Hästskon 12, om- och tillbyggnad av S-huset, avstyrkt/ingen erinran
- Hästskon 12, om- och tillbyggnad av hus M, ingen erinran/avstyrkt
- Stämjärnet 2, balkonger och fönsterdörrar, avstyrkt
- Beslutsprocesser och Skönhetsrådets roll
- Om reglering av handelsgators utseende
- Svar med epost angående byggbodarna vid Hötorget
- Skravelberget Mindre 12 & 13 samt Matrosen 4, belysning av fasader, tillstyrkt med erinran
- Svar med epost angående Långbrodalsskolan
- Nebulosan 33, meddelande efter granskning, 2016-02546
- Stockholms läraresällskap, förfrågan om föredrag
- Applebutiken i Kungsträdgården
- Skärmar på Operahuset
- Ugglan Större 2, meddelande efter granskning, 2015-18715
- (Signerad) Gamla stan 1:30, nybyggnad av kiosk på Skeppsbron, 2019-14579-575
- Vällingby, svar med e-post.
- Remiss gällande ärende med sekretess, svar med e-post.
- (Signerad) Eken 7, fasadbelysning, 2018-18704-575
- (Signerad) Skeppshandeln 2, nybyggnad av hotell med restaurang/konferens/bardel, 2019-17663-575
- (Signerad) Beridarebanan 77, yttre ändring av kontorsbyggnad, fasadändringar plåtar, 2020-03529-575
- (Signerad) Ladugårdsgärdet 1:5, yttre ändring, ventilations- och kylanläggning på tak, yttrande
- (Signerad) Näckström 25, yttre ändring, förlängning av befintlig terrass
- Ett nytt torg Luntmakargatan/Kammakargatan, svar med e-post.

- Från Grönhetsrådet till Skönhetsrådet
- Medborgarplatsens tunnelbana, svar med e-post.
- Avveckla lastbilsparkeringen på nordöstra delen av Södermalm och gör Stadsgårdsleden till en bilfri oas. Svar med e-post.
- Klarabergsgatan - en skönhetsfläck? Svar med e-post.
- Torghandel Norra Järva, svar med e-post.
- Söderholmen 1 m.fl., Vårberg, angående SBNs beslut 22/11. Svar med e-post
- Program kansliresa Lissabon 15-17 maj 2019
- Vattnet och stadens broar, seminarieprogram 2019
- Synpunkter på byggprojekt Södra Ängby/Blackeberg 2016-15112
- Nederland Mindre 7, svar med e-post
- Marievik 15 m.fl., meddelande och revidering efter granskning, 2010-14465
- Arbetsbodan Konserthuset, svar med e-post.
- (Signerad) E2020-01507
Granskning_programmet_Henrik_Nerlund
- Bygget vid Ringsjön1, Skanskvarnsskolan, Årsta, svar med e-post.
- Bensinstationen på Birger Jarlsgatan 68 (Sälgen 4), svar med e-post samt SR 2020/152 bifogad.
- Kadetten 29, planärende på granskning, 2019-05883
- Lönelistan 1 och 2, Timpningen 2 samt del av Västberga 1:1, planärende på granskning, 2015-17247
- (Signerad) Terminalen 3, yttre ändring av kontorsbyggnad, byte av entrétag, tätskikt till helt plåttak utan takfönster, reviderat förslag, 2020-05160-575
- (Signerad) Skålen 24, på- och ombyggnad av kontorsfastighet inklusive en ny inre ljusgård, reviderat förslag, 2019-17679-575
- Macken på Birger Jarlsgatan, svar med e-post samt SR 2020/143 bifogad
- Dagvattenstuprör i Baggensparken, svar med e-post
- Stadsbyggnadskontorets planer på 100-120 bostäder utmed Solleftegatan i Räcksta. Svar med e-post samt SR 0199-2006 bifogad

§ 8**Jutesprånget 7, 8 och 9, förslag till detaljplan, 2016-14627**

SR 2020/148

Beslut

Förelåg av kansliet utformat förslag till skrivelse. Beslöts anta förslagsskrivelsen som rådets och därmed tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att bebyggelsen måste sänkas till maximalt två till tre våningar samt samordnas bättre med kommande flerbostadstillägg.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/148-4 Samrådsbrev
- SR 2020/148-2 Planbeskrivning
- SR 2020/148-7 Plankarta
- SR 2020/148-3 Kulturmiljöanalys Älvsjö villastad
- SR 2020/148-5 Trafikbullerutredning
- SR 2020/148-6 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2020/148-8 Kulturhistorisk konsekvensanalys
- SR 2020/148-9 Dagvattenutredning
- SR 2020/148-10 Bilaga Stadsbyggnadsprinciper
- SR 2020/148-11 Solstudier

§ 9**Växthusvägen, förslag till detaljplan för del av Hässelby villastad 28:1, 2017-17157**

SR 2020/147

Beslut

Förelåg av kansliet utformat förslag till skrivelse. Beslöts anta förslagsskrivelsen som rådets och därmed tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om minskad exploatering

Handlingar i ärendet

- SR 2020/147-11 Samrådsbrev
- SR 2020/147-4 Planbeskrivning
- SR 2020/147-12 Plankarta
- SR 2020/147-2 Trafikrapport
- SR 2020/147-3 Naturvärdesinventering

- SR 2020/147-5 Markteknisk undersökningsrapport
- SR 2020/147-6 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2020/147-7 Inventering av groddjur
- SR 2020/147-8 Geotekniskt PM
- SR 2020/147-9 Dagvattenutredning med bilaga
- SR 2020/147-10 Trafikbullerutredning

§ 10

Skolfilmen 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2018-15610

SR 2020/153

Beslut

Förelåg av kansliet utformat förslag till skrivelse. Beslöts anta förslagsskrivelsen och därmed tillstyrka förslag till detaljplan under förutsättning att byggnadshöjden sänks med ett våningsplan.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/153-10 Samrådsbrev
- SR 2020/153-2 Plankarta
- SR 2020/153-4 Planbeskrivning
- SR 2020/153-3 Risk- och störningsutredning
Trollesundsvägen
- SR 2020/153-5 Dagvattenutredning Trollesundsvägen
Förskola
- SR 2020/153-6 Utredning av naturvärden inklusive
ekosystemtjänster avseende lämplighet för byggnation i
Trollesundsskogen
- SR 2020/153-7 Utredning ekologisk konnektivitet och
påverkan på träd vid Trollesundsvägen
- SR 2020/153-8 Trädbedömning och naturkaraktärer
Trollesundsvägen, WSP
- SR 2020/153-9 Trollesundsvägen omgivningsbuller

§ 11

Rio 7, förslag till detaljplan, 2017-18576

SR 2020/150

Beslut

Förelåg av kansliet utformat förslag till skrivelse. Beslöts anta förslagsskrivelsen som rådets och därmed tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att förslaget behöver bearbetas så att Fyrtalet ges ett större respektavstånd.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/150-3 Samrådsbrev
- SR 2020/150-10 Plankarta
- SR 2020/150-9 Planbeskrivning
- SR 2020/150-2 Dagvattenutredning
- SR 2020/150-4 Solstudie
- SR 2020/150-5 Utlåtande vibrationer
- SR 2020/150-6 Trafikbullerutredning
- SR 2020/150-7 Kulturmiljöutredning
- SR 2020/150-8 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2020/150-11 PM Natur

§ 12

Sekreteraren informerar

Beslut

Ingen information förelåg.

§ 13

Övriga frågor

Beslut

Förelåg inga övriga frågor.

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Orgelpipan 7, förslag till detaljplan, 2017-02605

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan i föreliggande form.

Ärendet

Föreliggande förslag till detaljplan innebär att den befintliga fastigheten Orgelpipan 7 byggs på med två våningar och en teknikvåning, att fasaden byts från chamottesten till natursten, att terrassen mot Mäster Samuelsgatan byggs in samt att delar av utrymmet under Klarabergsviadukten inglasas.

Orgelpipan 7 uppfördes 1962-65 av AB Bygg-Oleba med Anders Berg som arkitekt. Sedan 1970 ägs byggnaden av Huvudstaden AB. Det aktuella kvarterets volym är samkomponerad med kvarteret Gripen direkt till öster (Åhlénshuset). Från början var kvarteren tänkta att bebyggas med fem åttavåningars punkthus stående på podiebyggnader i två plan. Efter en svagare kontorsefterfrågan under 1950-talet ändrades planerna mot mer av handel och de två kvarteren omgestaltades till de kraftiga volymer som sedan uppfördes. Under 1980-talet uppfördes kvarteret Pennfäktaren till väster om aktuell byggnad med en takfot som linjerar de övriga längs Klarabergsgatan och två indragna våningar därutöver.

Skönhetsrådet anser att den norra delen av Klarabergsgatan fortsatt ska ses som en helhet och att eventuella förändringar inom Orgelpipan 7 ska samverka med omgivande byggnader. Rådet ställer sig inte avvisande till en indragen påbyggnad men anser att de föreslagna 2+1 våningarna blir för höga. En förutsättning för en påbyggnad är enligt rådet att den befintliga teknikvåningen tas bort och att endast en våning ovan denna tillåts. De tekniska installationerna bör flyttas till något av byggnadens fem källarplan. Byggnaden blir då en våning lägre än i förslaget och korresponderar bättre med såväl Gripen som Pennfäktaren.

Även om Skönhetsrådet finner den föreslagna nya fasadarkitekturen stilig anser rådet att den befintliga chamottestenen bör behållas.

Byggnadens ursprungsfasad är välbevarad och har både ett stadsbildligt och ett kulturhistoriskt värde som inte bör avlägsnas. Rådet anser dock att vissa förändringar kan göras exempelvis uppglasningar av bottenvåningar och större genomsläppliga glaspartier i fasad. Rådet har heller ingen erinran mot förändringen under Klarabergsviadukten.

Mot Mäster Samuelsgatan är den annars så strama byggnaden uppbruten med en terrass två våningar ovanför gatan. Denna gest, som är den enda kvarvarande resten från den ursprungliga idén om punkthus på podiebyggnader har stort värde för stadsmiljön. Skönhetsrådet anser att terrassen inte bör byggas in utan att den bör bevaras som kvarterets ”gård”.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 11 (29)

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-02
Inga Margareta,Varg	2020-06-02

Handläggare
Susanne Höglin
Telefon: 0850829766

Till
Stadsbyggnadskontoret

Törnet 10, förslag till detaljplan, 2017-19119

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om att endast en vånings påbyggnad är möjlig och att den ska utföras i en lättare karaktär.

Ärendet

Föreliggande planförslag syftar till att pröva en kontorspåbyggnad om två våningar på fastigheten Törnet 10, som går runt hörnet från Tegnérgatan in på Luntmakargatan, på den lägsta byggnadskroppen mot Rosengatan. Planförslaget innebär att kvarterets lägre byggnadsvolym mot Rosengatan kan byggas på med två våningar. De nya våningarna dras in 70 cm från befintlig gatufasad för att markera att de är ett tillägg. I program för City pekas särskilt Luntmakargatan ut som möjligt läge för påbyggnad på fastigheter med platta tak.

Den aktuella byggnaden uppfördes 1957 för Arbetsnämnden. Arkitekt var Björn Hedvall. Volymerna komponerades så att den högsta delen hamnade mot den breddade Luntmakargatan och den lägsta mot den då smalare Rosengatan i enlighet med bestämmelserna i 1874 års byggnadsstadga.

Skönhetsrådet anser att en påbyggnad är möjlig, men att den redovisade takhöjden inte motsvarar dagens krav våningshöjd inomhus. Detta innebär att två våningar inte ryms inom föreslagen takkontur och att våningarna kan tänkas jäsa upp senare i processen av detta skäl. Rådet anser därför att endast en våning kan accepteras samt att den bör utföras i en lätt karaktär. Indraget på 70 cm är i minsta laget och bör utökas för att skapa större avläsbarhet mellan byggnadens ursprungliga och tillkommande delar.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 13 (29)

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-06-01
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-01

Handläggare
Susanne Höglin
Telefon: 0850829766

Till
Stadsbyggnadskontoret

Storsätra 1, förslag till detaljplan, 2014-04885

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker bestämt förslag till detaljplan.

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande.

Ärendet

Planförslaget, som är en del av Fokus Skärholmen, innebär att skoländamål tillåts permanent på fastigheten Storsätra 1, i vilken nuvarande plan medger kontor, industri och lager. På fastigheten bedriver Internationella Engelska skolan skolverksamhet i en del av byggnaden med stöd av ett tidsbegränsat bygglov. Bygglov för skoländamål finns sedan 2008 och ett nytt utökat tidsbegränsat lov gavs 2013. En sista förlängning gavs 2018 och gäller fram till mars 2023. Planförslaget möjliggör även en tillbyggnad i den sydvästra delen av fastigheten. Tillbyggnaden föreslås ha samma formspråk som befintlig byggnad men med avvikande fasadmateriäl för att visa att tillbyggnaden speglar den tid den tillkommit i.

Fastigheten som skolan är placerad på består till största delen av hårdgjorda trafikytor och ligger mycket trafikstört mellan Skärholmsvägen och Södertäljevägen (E4/E20), knappt 500 meter sydväst om Sätra tunnelbanestation. Direkt väster om planområdet passerar tunnelbanan i ett öppet schakt och i fastighetens sydvästra del finns ett mindre område som berörs av detaljplan för Förbifart Stockholm.

Skönhetsrådet konstaterar att området är fullständigt olämpligt som skolmiljö, med det trafikstörda läget samt hårdgjorda ytor och parkering kring byggnaden. Även om tillbyggnaden ansluter och samverkar med den befintliga byggnaden på ett följtsamt sätt, överskuggas detta av de problem som finns i planen, inte minst gällande barnens friyta som föreslås till endast 9 kvm per elev trots att Fokus Skärholmen rekommenderar 15 kvm och Boverket 30 kvm. Rådet anser att planförslaget är ett talande exempel på risken med att tillåta provisorier i dåliga lägen, och att skolverksamhet

aldrig borde ha tillåtits på platsen. Än mindre borde staden nu godkänna att skolverksamheten nu legaliseras.

Bilaga till yttrande SR 2020/119

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt följande.

”Jag står helt och fullt bakom Rådets yttrande och vill därutöver lägga till följande: om staden till äventyrs ändå skulle gå på förvaltningens förslag utgår jag från att staden sänder räkningen för nödvändiga trafiksäkerhetsåtgärder till skolans ägare.”

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 17 (29)

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-08
Inga Margareta,Varg	2020-06-03

Handläggare
Monica Hector
Telefon: 0850829765**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Katthavet 7, förslag till detaljplan, 2018-14318

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om att stadsbyggnadskontoret bör säkerställa att gathusets påbyggnad inte blir synligt i stadsbilden.

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för fastigheten Katthavet 7 i syfte att utöka byggrätten. Planförslaget innebär påbyggnader på gatu- och gårdshus samt ombyggnad interiört. Byggnadens exponerade läge innebär att förändringar ska ske med hänsyn till stadsbild och kulturvärden i syfte att minska negativ inverkan på stadsbild och kulturmiljö, såväl på långt som nära håll. För att säkerställa ett långsiktigt bevarande av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen införs skydds- och varsamhetsbestämmelser i detaljplanen.

Katolska kyrkan som äger fastigheten bedriver, utöver sin kärnverksamhet, även högskola och ett brett socialt program. Den blandade användningen med centrumändamål, kontor, bostäder och skola är enligt stadsbyggnadskontorets bedömning väsentlig för att stadsmiljöns funktionsblandade karaktär ska bibehållas och vidareutvecklas.

Byggnaden, uppförd 1886 efter ritningar av Axel och Hjalmar Kumlien, har i princip en helt intakt gatufasad vilket är ovanligt då merparten av Stockholms byggnader från den här tiden är fasadhyvlade eller på annat sätt förvanskade. Vid den ombyggnad som gjordes på 1980-talet revs den ursprungliga takkonstruktionen och huset fick en ny taköverbyggnad. Utformningen av den nya konstruktionen innebar att förändringen inte går att avläsa från den omgivande stadsmiljön utan huvudfasaden och det krön som balustraden utgör fortsatt fick teckna sig mot himlen. I stadsmuseets klassificeringskarta är fastigheten, den del som rör gatuhuset, blåmarkerad. Byggnaden ingår också i ett viktigt stadsparti med sin huvudfasad mot en av stadens värdekärnor, Kungsträdgården och

ingår i bebyggelseraden ”finansens byggnader” öster om parken. Gårdshuset som uppfördes på 1980-talet efter ritningar av Jörgen Kjaergaard ersatte indirekt ett bönehus som tidigare legat på innergården.

Skönhetsrådet ställer sig i princip positivt till planförslaget men vill uttrycka oro för att påbyggnaden av gathuset blir synlig i stadsrummet, inte minst från Lantmäteribacken. Även påbyggnadens gavelpartier kommer att kunna uppfattas i stadsrummet. Rådet skulle därför vilja se att höjningen av gathusets takfall blir lägre än vad samrådshandlingarna visar, d.v.s. i enlighet med de synpunkter bebyggelseantikvarien avgivit i den antikvariska konsekvensbeskrivningen. I övrigt har rådet inga synpunkter på planförslaget.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 20 (29)

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-02
Inga Margareta,Varg	2020-06-02

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Stadsbyggnadsnämnden
Kulturnämnden

Rådet: Sälgen 4, bevarande av Stockholms äldsta bensinstationsmiljö

Med anledning av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillskriver Stadsbyggnadsnämnden och Kulturnämnden med en avstyrkan av förestående rivning och uppmaning till bevarande.

Ärendet

Stockholms äldsta bensinstationsmiljö vid korsningen av Birger Jarlgatan och Kungstensgatan hotas av rivning. Byggnaderna som uppfördes 1926 i klassicistisk stil är unika för Stockholm och kulturhistoriskt intressanta som en del av den internationellt uppmärksammade Swedish Grace-epoken. Efter att bensinhandeln lagts ner anser Skönhetsrådet att tjugotalmiljön bör restaureras och bevaras med nytt innehåll.

Bensinstationen som nyttobyggnad kan sägas vara en av 1900-talets viktigaste nya arkitekturobjekt. De allra äldsta stationerna gestaltades med det grekiska templet som förebild, för att under 1930-talet helt anamma modernismens formspråk och inte sällan vara de första byggnaderna att utföras i funktionalistisk arkitektur. När bensinstationen inte längre ansågs vara en framtidssymbol minskade dess status och därmed också ofta den arkitektoniska verkshöjden. Från början ritades stationerna av framstående arkitekter, i USA exempelvis av Walter Dorwin Teague och Eliot Noyes, i Danmark av Arne Jacobsen och i Sverige av Peter Celsing och Sven Wranér.

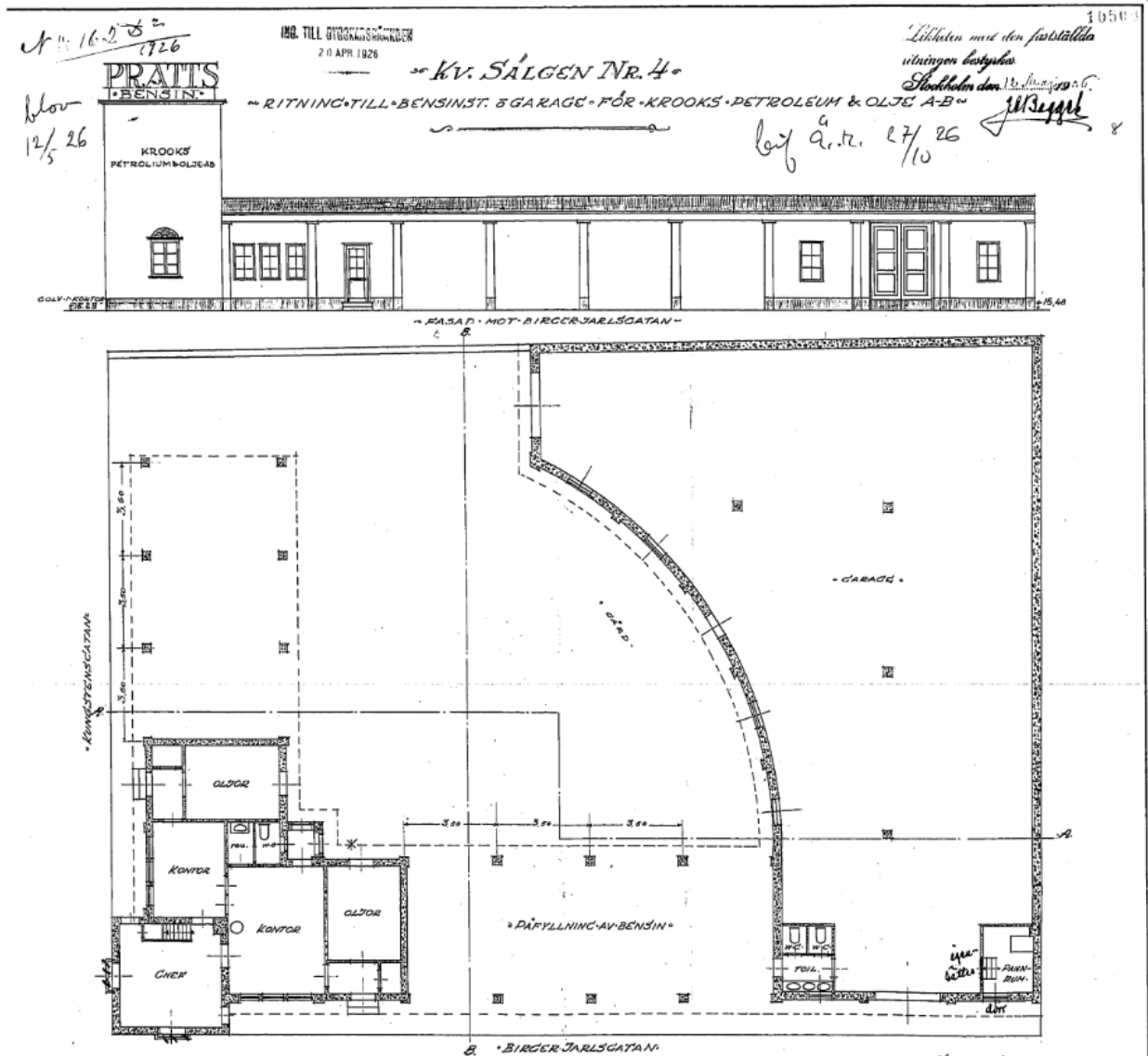
Bensinstationen på fastigheten Sälgen 4 ritades av den idag nästan bortglömde Sven Wranér och uppfördes 1926. Under denna tid arbetade Wranér hos Carl Bergsten. Vid Parisutställningen 1925, där den svenska paviljongen ritades av Bergsten, var Wranér arbetsledare och kontrollant. Den samtida bensinstationen är utifrån Wranérs ursprungsritningar tydligt besläktad med den svenska paviljongen, som anses vara portalverket inom Swedish Grace (se

ritningar i bilaga). Att bensinbolaget Krooks vände sig till Bergstens medarbetare Wranér säger något om dåtidens ambitionsnivå. Den snart 100-åriga byggnaden har förändrats kraftigt under åren men det klassicistiska grundanslaget finns kvar. Stationsbyggnaden har kvar sina tempelgavlar och till lisener förenklade pilastrar. Som förmodernistisk bensinstationsbyggnad är den unik i Stockholm och som Swedish Grace-verk är den intressant ur ett internationellt perspektiv; stadens första demokratiska klädedräkt var inte enbart en fråga för stadsbibliotek, konserthus och skolor, utan också för en vardagsmiljö som bensinstationen.

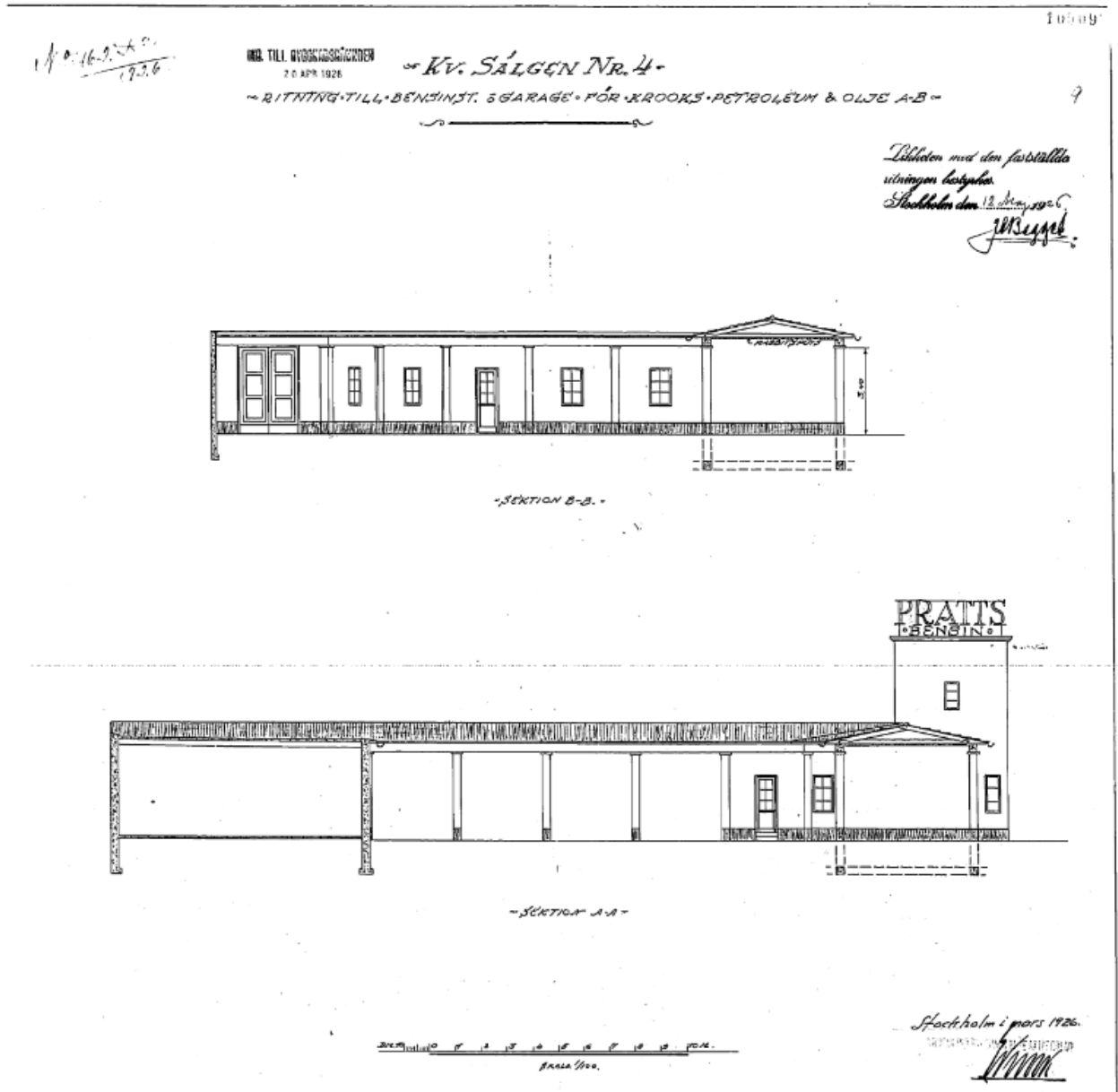
Efter att drivmedelsstationen nyligen avetablerats har fastigheten sålts till en exploatör som vill riva byggnaderna och utnyttja en stadsplan från 1940 som tillåter kvartersbebyggelse. Byggnaden är klassificerad av Stadsmuseet som grön, d.v.s. av högt kulturhistoriskt värde och som särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Skönhetsrådet anser att den hotande rivningen måste avbrytas. Byggnaderna, som formar en unik miljö, bör istället restaureras och bevaras för framtiden. Efter ett iordningsställande av anläggningen kan den rymma andra verksamheter exempelvis restaurang, utställningslokal, butik eller kontor.

Bilaga till yttrande SR 2020/152

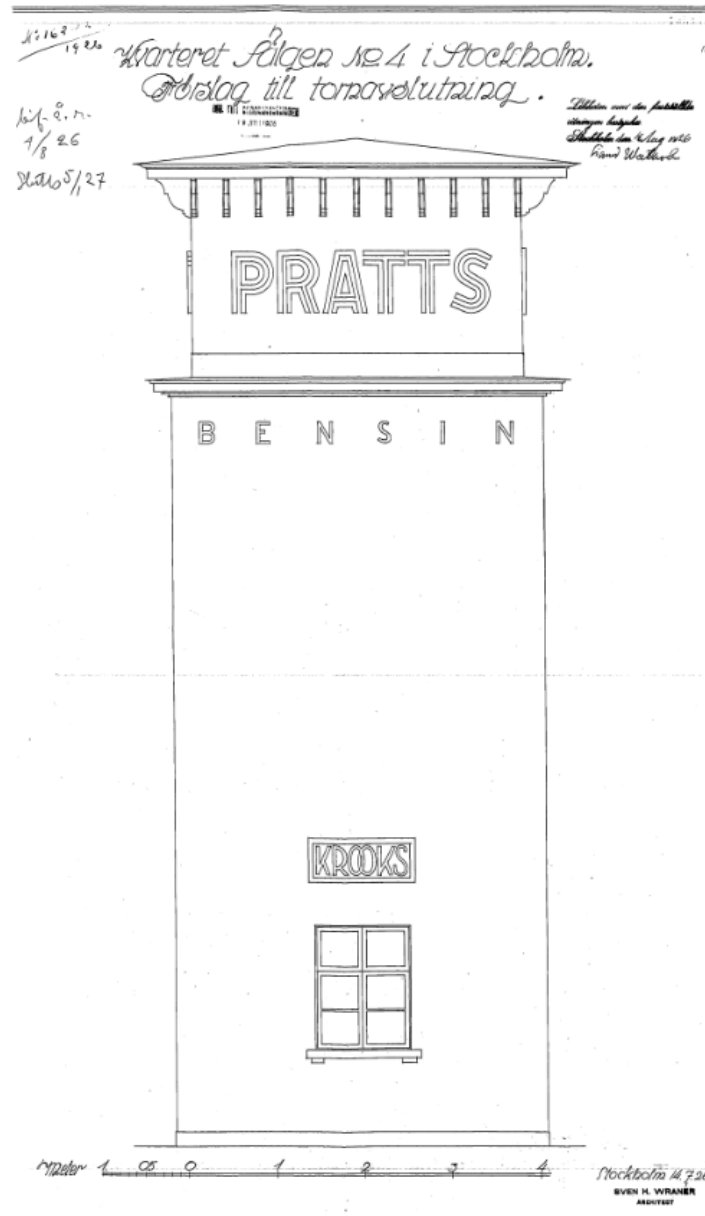
Ritning över fasad mot Birger Jarlsgatan. Idag har bl.a. tornet kortats av, garagebyggnaden byggts på en våning och portiken med kolonnad avlägsnats.

Ritning över det välvda gårdsrummet med den inre fasaden överst och kolonnaden inifrån mot Birger Jarlsgatan. Tempelgavlarna finns kvar idag liksom lisenerna.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829767
Växel 08-50829000
henrik.nerlund@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Ritning över tornavslutning i hörnet av Birger Jarlsgatan och Kungstengatan. Idag är hörntornet avkortat.

Samtliga ritningar är hämtade ut Stockholms stadsbyggnadskontors arkiv.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829767
Växel 08-50829000
henrik.nerlund@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 26 (29)

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-06-02
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-02

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Trafiknämnden

Rådet: Riddarholmskanalens vattenspegel, angående planerat cykelstråk

Med anledning av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anförda följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker bestämt förslaget till cykelkonsol över Riddarholmskanalens vattenspegel.

Ärendet

Den föreslagna minskningen av Riddarholmskanalens vattenspegel genom en ny cykelkonsol innebär ett ytterligare ingrepp i en av Stockholms känsligaste miljöer. Skönhetsrådet anser att förslaget måste utgå och ersättas av en cykellösning på biltrafikytornas bekostnad. Sedan 1871 har varje nytt trafikslag, tåg, bil, tunnelbana, tillåtits ta en del av Riddarholmskanalen i anspråk. Det aktuella cykelförslaget utgör inget undantag, utan är en fortsättning på rekordårens förstörelse av den historiska miljön.

Gamla stan och Riddarholmen utgör Stockholms historiska centrum och tillsammans bildar de en av Sveriges viktigaste kulturmiljöer. Inom ett litet område finns ett koncentrat av rikets hela historia. De båda holmarna vänder sig mot såväl stora vattenrum som den intima kanalen dem emellan. Sedan 1800-talets senare del har kanalområdet blivit svårt belamrat av allt fler skrymmande och störande trafikanordningar. I samband med framdragandet av sammanbindningsbanan 1871 minskades kanalens vattenspegel och två järnvägsspår lades längs Riddarholmens östra sida. Skönhetsrådet har varit starkt engagerat i frågan om kanalens bevarande sedan rådets bildande. När en tidig trafikled, den s.k. ”Slingerbultsleden” lades vid spårens sida 1929 protesterade rådet liksom när Centralbron och tunnelbanebron presenterades 1946. För att ytterligare pressa in trafik lades en konsol till på kanalens västra sida 1955 och fyra filer blev sex. Skönhetsrådet ansåg detta vara ”ett beklagligt skolexempel på en teknik, över vilken man förlorat herraväldet”.

Det föreliggande förslaget om en konsol också på kanalens östra sida befäster detta skolexempel. Genomförs ingreppet minskas

kanalens yta och vägen ligger öppen för att bygga ytterligare en vanprydande bro, den skisserade flottbron mellan Riddarhuset och Tegelbacken. Förslaget är förvånande eftersom en utredning om ett avlägsnande av Centralbron har utlovats av stadens styre och cykelleden snarare cementerar dagens situation.

Skönhetsrådet har full förståelse för behovet av ett ändamålsenligt cykelstråk väster om Gamla stan. Liksom vid förslaget om en cykelled vid Pålsundskanalen anser rådet att ytan för ny cykelbana måste tas av biltrafiken snarare än av kanalen. För detta finns flera tänkbara lösningar, varav tre utredningsbara förslag presenteras nedan.

- Cykelstråket delas i en norr- och en södergående bana där den förra läggs i Riddarhusgränd och den senare på befintlig plats vid kanalen.
- Cykelstråket läggs i sin helhet i Riddarhusgränd som stängs av för annan trafik. Rådhusgränd blir bussgata och signalregleras reversibelt.
- Cykelstråket använder befintlig konsol på Centralbron och ett till två bilkörfält ianspråkats. En ny koppling byggs vid Gamla stans tunnelbana.

Samtliga av dessa förslag prioriterar cykeltrafiken på biltrafikens bekostnad och gör det överflödigt att bygga nya broar och konsoler. Trafikkontorets förslag aktualiserar den systematiska översyn av stadens broar, befintliga och framtida, som rådet efterfrågat av kommunfullmäktige genom skrivelsen om en brostrategi för Stockholm. Rätt hanterat kan den ökande cykeltrafiken bli en murbräcka mot betongen vid Riddarholmskanalen. Nu är tillfället att återta herraväldet över tekniken.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Sida 29 (29)

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-06-02
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-02

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-06-15
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-06-16
Elisabet,Cnatchingius Jermsten	2020-06-15
MONICA,HECTOR	2020-06-15